

Anne Seyfferth: České odbory se za posledních 25 let velmi úspěšně modernizovaly

Význam kampaně Konec levné práce již překročil hranice ČR

Jak se vám líbí v České republice a v Praze, jak se zde cítíte?

Žiju v Praze již dva a půl roku a pořád ještě objevuju nové věci. Praha je krásné město, i když bohužel často úplně přeplněné turisty. V Německu toho bylo hodně zničeno během druhé světové války, zatímco v Praze zůstalo historické centrum zachované a bylo od té doby velmi hezky zrenovováno. Nejhezčí mi město přijde „shora“, z Petřína nebo Letné. Odtud je vidět, jak krásně se pne spousta mostů přes Vltavu, jakým obloukem řeka Prahou protéká, to množství zlatých a zelených střech. To je v každou denní dobu a za každého počasí vážně nádherné. Česko kromě toho člověka samozřejmě okouzlí svými mnoha zelenými lesy, kopci a horami. A dá se také navštívit spousta hradů a zámků. Už jsem toho sice hodně viděla, ale přece jen mi nezbývá dostatek času se tím vším zabývat opravdu intenzivně. Nejde si ale nevšimnout, jak se odlišuje život v menších městech a vesnicích od toho v Praze. Koneckoně výsledky jak parlamentních, tak prezidentských voleb ukazují politické rozdělení země mezi městské a venkovské oblasti. Ten problém máme i v Německu. Myslím si, že politická třída v Praze by měla zajistit, aby v politických programech byla zohledněna i situace v dalších částech země. Zkušenost totiž ukazuje, že lidé, kteří se cítí zanedbávaní, se buď úplně z veřejného života stáhnou a neúčastní se voleb vůbec, nebo naopak volí extrémní politické směry.

Spolupráce FES s českými odbory má dlouholetou tradici. Jak vám se nyní spolupracuje s ČMKOS?

Jsem velmi ráda, že kancelář Friedrich-Ebert-Stiftung v Praze s odborovou cen-

Anne Seyfferth vede od září 2015 kanceláře Friedrich-Ebert-Stiftung v Praze a Bratislavě, předtím zastávala různé funkce u FES v Berlíně, Bonnu, Asii a Africe. Vzděláním je ekonomka

trálou ČMKOS již tak dlouho úzce spolupracuje. FES se snažila kontakt s partnery v Česku, respektive tehdy ještě Československu navázat hned po sametové revoluci. A vedle sociálně demokratických stran jsou pro nás vždy a všude na světě těmi nejdůležitějšími partnery právě odbory – a nejinak tomu je i zde. Zdejší odbory se musely po pádu takzvané železné opony nejprve úplně nově definovat. Byla to dlouhá cesta, na které se je naše kancelář snažila celou dobu úzce doprovázet. To mezi našimi organizacemi vytvořilo pouto důvěry tvořící základ, ze kterého může každý a každá nová vedoucí zdejší kanceláře při své práci vycházet. Vedle konkrétních společných aktivit považují za důležitý úkol tuto spolupráci založenou na důvěře dále udržovat a opečovávat. ČMKOS a také jednotlivé odborové svazy se za posledních 25 let velmi úspěšně zmodernizovaly, když stále bojují s udržením členské základny a musí věnovat hodně energie na vydobytí si

společenského postavení, jaké si zasluhují. Koneckoně zastupují zájmy všech zaměstnanců a zaměstnankyň! Ale i u nás v Německu stojí odbory před velkými výzvami, mimo jiné jak si i do budoucna zajistit vysoký počet členů a členek. Současná spolupráce FES v Praze a ČMKOS běží jako na drátkách. Jsme s Josefem Středulou a jeho kolegy a kolegyněmi permanentně v kontaktu a máme tak neustále přehled o tom, která témata jsou pro konfederaci relevantní a jak ji případně můžeme v její činnosti podpořit. Snažíme se také k těmto tématům zintenzivnit dialog s německými odbory. Obzvláště téma digitalizace, se kterým se pojí řada různých otázek a výzev, je pro nás v popředí. Kvůli němu jsme například v minulém roce do Berlína uspořádali cestu několika vysoce postavených zástupců České republiky. Josef Středula, který byl jedním z nich, tak měl nejen možnost se blíže seznámit s tím, jak k úkolu spolupráte aktuální vývoj přistupují německé odbory, ale mohl také formulovat svůj požadavek, aby i německé odbory zohlednily, jaké důsledky budou mít změny na hospodářský a politický vývoj v regionu střední Evropy. Působí zde koneckoně mnoho německých firem a proměny výrobních procesů budou mít své dopady na zaměstnance.

Jak hodnotíte odborovou kampaň Konec levné práce?

Myslím si, že tato kampaň je velmi důležitá a její význam již překročil hranice České republiky, protože se Josefu Středulovi velmi dobře daří mobilizovat v její prospěch. Téma, kterému se věnuje, je velmi podstatné z mnoha důvodů. Česká republika patří k těm členským zemím EU, které jsou vůči evropskému společenství nejvíce skeptické. Výsvětlení pro to existuje jistě více, ale jedním z nich je to, že zdejší lidé

doufali, že jejich ekonomická situace se k lepšímu promění rychleji. Po více než deseti letech členství v EU však zjišťují, že jejich mzdy jsou ještě pořád výrazně nižší než v jiných členských zemích – zejména než v sousedním Německu. Platí to pro všechny sektory, výrobní průmysl i služby. Mimořádně očividné to je v případech, kdy jsou při stejných výrobních procesech v jedné a té samé automobilce mzdy o hodně vyšší v Německu než v Česku, a to i při zohlednění různé kupní síly v obou zemích. Když toho z příslibů členství v EU zaměstnanci ve svých běžných životech příliš nevidí, odvracejí se od Unie a slibují si lepší budoucnost spíše od nacionalistických politických sil. To je sice podle mého názoru iluzorní, ale je potřeba to brát vážně. I když je členství České republiky v EU navzdory popsané situaci v oblasti mezd velmi důležité a pro zemi jako celek výhodné. Další důvod, proč si myslím, že kampaň je velmi povedená, je ten, že se Josefu Středulovi podařilo jasně ukázat: „My odbory umíme něco politicky prosadit, když jsme silní. A abychom byli ještě silnější, k tomu potřebujeme angažovanost vás zaměstnanců.“ A kromě toho kampaň tento existující problém jasně artikuluje jako něco, co je pro pracující důležité a domácí i zahraniční investoři to budou muset brát vážně, už nebudou schopni si udržet kvalifikovaný personál za jakoukoliv „cenu“.

Nevidí vám, že k argumentaci týkající se nízké úrovně mezd v ČR odbory často využívají srovnání s úrovní mezd v Německu? Například že se při současném tempu k Německu přiblížíme za více než sto let?

Ne, to mi samozřejmě vůbec nevidí. Nejde o útok na výši německých mezd, ale o snahu docílit příznivého hospodářského vývoje v Česku. V mnoha oblastech, ze-

jména v automobilovém průmyslu, který zároveň v Česku platí za motor růstu, produkuje Česká republika zejména uprostřed tzv. hodnotových řetězců. Tam jsou mzdy samozřejmě nejnižší. Takže Česko musí usilovat o to, aby se s pomocí inovací a vývoje posunulo tak, aby začala vznikat kvalifikovaná pracovní místa. K tomu je třeba podpora státu a dostatek dobře vzdělaných odborníků a odbornic. To jsou tedy úkoly, kterých by se měla nadcházející vláda ujmout. Zvyšování mezd samo o sobě dlouhodobým řešením není, protože české hospodářství musí uspět v celosvětové konkurenci, která je v globalizovaném světě bohužel obzvláště brutální.

Jakým ekonomickým a obecně společenským problémům by se podle vás česká vláda a vůbec zdejší politici měli věnovat podstatně víc než doposud?

Jedno ekonomické téma jsem právě zmínila. Důležitá je také otázka, zda Česko v budoucnu bude umět produkovat ekologičtěji. Lze očekávat, a to je důležité i pro nás, že bude přicházet stále více globálních a evropských předpisů, co se týče využívání energie a jiných přírodních zdrojů. I tu již se odehrávají digitalizaci a její důsledky pro hospodářství, práci a společnost obecně je třeba politicky utvářet. To obsahuje například také otázku, jak zacházet s dezinformacemi a šířením nenávisti na internetu. Půjde také o to postavit se narůstajícímu pravicovému extremismu a nacionalismu – problému, který pozorujeme v řadě evropských zemí. A urgentní je samozřejmě také otázka, jakou roli chce hrát Česko v rámci Evropské unie: být nadále pozorujícím hostem za plotem, nebo se aktivněji podílet na dění, což by bylo možné například členstvím v měnové unii? Dále existuje množství dalších témat: moderní rodinná politika, která umožňuje,

aby se oba rodiče realizovali profesně, moderní vzdělávací politika, která umožní vzdělání dětem ze všech společenských vrstev, a sociální politika, která bude víc přerodělovat.

Friedrich-Ebert-Stiftung se věnuje spolupráci se sociálně demokratickými stranami. Jak vnímáte výsledky nedávných parlamentních voleb v Česku a Německu, kde ČSSD a SPD zaznamenaly hluboký propad? Zdá se, že uvedené politické strany nedokázaly naplnit očekávání voličů. V čem vidíte příčiny?

Sociálně demokratické strany v Evropě už bohužel podporu voličů a voliček ztrácejí delší dobu, a nejinak tomu je v Německu a České republice. Rychlé změny našeho světa v důsledku globalizace a digitalizace nahání řadu lidí strach. Očividně se sociálním demokratům a demokratkám v Evropě nepodařilo na to najít odpovědi, které by voličstvu přišly přesvědčivé. To také není jednoduchý úkol! V Evropě v současnosti panuje nálada nedůvěry etablovaným stranám a vznikají strany zaměřené proti establishmentu, které slibují, že s nimi bude líp. Byť bych si to velmi přála, tak jednoduché to není a nemyslím si, že tyto strany mají lepší řešení. Přesto jsou tak rétoricky zdatné, že se jim v našich zemích daří získávat voliče. Úkolem sociální demokracie je brát nouzi a strach vážně a diskutovat možné politické odpovědi. Německá sociální demokracie šla do posledních voleb se sloganem „Více sociální spravedlnosti“. To je v Německu důležité téma, protože příkop mezi chudými a bohatými je čím dál hlubší. Přesto se s tím nepodařilo zabodovat. Úkolem etablovaných stran, ke kterým patří i sociální demokracie v obou zemích se svou dlouhou tradicí, je podstoupit personální obnovu, tedy zejména omladit se a více zapojit ženy. I tak ale zůstanou problémy, které se netýkají jen sociálně demokratických stran: vzrůstající nedůvěra lidí v politické strany, tradiční voličské skupiny se rozpadají, stranické spektrum eroduje atd.